A°. 1833. N°. 93.

ARNHEMSCHE COURANT.

Dingsdag den 6 Augustus.

FRANKFORT, den 2den Augustus.

Z. M. de Koning van Pruissen is den 25sten Junij, des avonds te zes uur, te Teplitz aangekomen en heeft in zijn gewoon verblijf, het Heerenhuis, zijn intrek genomen.

Volgens berigten van daar, van den 26sten Julij, gelooft men er algemeen, dat er nu welligt een congres van Teplitz, gelijk er in 1819 een te Karlsbad plaats had, zal gehouden worden, doch alleen van gevolmagtigden van Oostenrijk, Pruissen en Rusland. De Russische gezant te Weenen, de generaal *Tatitschef*, is waarschijnlijk thans reeds bij den prins *van Metternich* te Koningswaard bij Marienbad. Van genoemden prins ziet men eerlang een bezoek te gemoet. Ook de graaf *Pozzo di Borgo* wordt verwacht. Wijders spreekt men van de komst van den graaf *St. Aulaire*. « Natuurlijk, » zoo schrijft men verder, « zullen de overige diplomaten van Berlijn en Dresden, die aldaar door de onderscheidene regeringen geaccrediteerd zijn, niet wegblijven, en zoo zullen de badgasten, indien zij bij het tegenwoordige ruwe weder eenige huivering ondervinden mogten, zich ten minsten alle middagen in de groote laan van den slottuin in de stralen van de diplomatie kunnen warmen. Onze logementhouders zijn vol verwachting, dat de zilveren guldens in dukaten en Fr. d'or veranderen zullen.»

— Te Gieszen zijn weder drie studenten in hechtenis genomen.

Te Jena worden ook nog bij voortduring studenten in bewaring genomen, die van demagogische verbindtenissen verdacht worden gehouden. Dagelijks worden de jonge lieden in koetsen, van militairen vergezeld, door Weimar vervoerd.

— Den 29sten Julij, des morgens om acht uur, zijn te Landau de buitengewone assises in de zaak van Dr. *Wirth* en consorten geopend. De toevloed van menschen was buitengemeen; doch de zaal kan slechts 4 of 500 toehoorders bevatten. Nadat het hof gezeten was, bragt de verdediger van Dr. *Wirth*, *L. Schneider*, dadelijk het volgende in het [illegible] vernietigd te worden de verordening [illegible] de administrative magt, waarbij de openbaarheid van de geregtshandelingen [illegible] en onwettige inbreuk op de regterlijke magt gemaakt wordt; 2°. dat de openbare behandeling van de aanklagte, voor zoo ver de beschuldigden *Wirth* en *Scharpff* betreft, tot zoo lang zou behooren opgeschort te worden. En hierbij 3°. de aanvraag om eenen termijn van 8 dagen, ten einde het bewijs bij te brengen, dat door de formele invoering der censuur het beginsel der openbaarheid van den geregtshandel met der daad aangetast is en van wege de administrative magt inbreuk op de regterlijke magt is gedaan. — De overige beklaagden en hunne verdedigers hebben zich hoofdzakelijk met dit voorstel vereenigd. Men beweerde, dat de zaak zoo wel buiten als binnen de zaal openbaar behoorde behandeld te worden. (Ter toelichting wordt hier opgemerkt, dat de Beijersche regering den druk der verhandelingen onder censuur gesteld heeft.) De procureur-generaal bragt van zijnen kant in, dat de openbaarheid buiten de geregtszaal niet onder het bereik van de justitie behoorde. Na eene beraadslaging van ¾ uur deed het hof uitspraak overeenkomstig het gevoelen van den procureur-generaal, wijl hetzelve slechts verpligt is, om voor de openbaarheid in de geregtszaal te waken.

Het hof van assises te Landau houdt thans dagelijks zittingen, welke 's morgens om 8 ure beginnen, en meestal eerst na 2 ure eindigen. Bij de assises te Tweebruggen worden dagelijks twee zittingen gehouden, des voor- en des namiddags. In de zitting van het hof van assises te Landau van den 30sten Julij is de president overgegaan tot het vragen der namen van de beschuldigden, hunnen ouderdom, stand, woonplaats. Dr. *Wirth* heeft toen te kennen gegeven, dat vermits het hof zich onbevoegd heeft verklaard, om de openbare behandeling buiten de geregtszaal te beschermen, en de wet, door vernietiging van de door de regering opgemaakte lijst van gezworenen, te handhaven, hij het hof ook onbevoegd hield, om in de tegenwoordige zaak te oordeelen en zich niet verpligt achtte om hetzelve te woord te staan. Doch dat hij in het belang der zaak van het gebruik van zoodanige bevoegdheid wilde afzien, daar hij de onbestaanbaarheid van het geregt bij de behandeling klaar en bondig dacht te zullen doen zien. *Scharpff* merkte aan, dat hij met de verklaring van *Wirth* volkomen instemde. Nadat de gezamenlijke beschuldigden de bedoelde vragen beantwoord hadden, maakte de president de verdedigers er opmerkzaam op, dat zij niets tegen de waardigheid en achting van het geregt behoorden voor te dragen.

— Een aantal Franschen, aanhangers der regering van *Karel X*, die zich te Genève bevonden, hebben ijlings die stad verlaten. Men zegt, dat zij zich naar Portugal begeven.

ODESSA, den 15den Junij.

De stoomboot *Newa* is gisteren in 72 uren van Konstantinopel alhier aangekomen en heeft de tijding medegebragt, dat de Russische vloot en armee, welke Z. M. de Keizer den Sultan ter hulp zond, den 10den den Bosphorus verlaten en hare rigting naar Feodosia genomen had. Na de ontscheping der landtroepen in gemelde haven, ten einde aldaar de voorgeschrevene quarantaine te ondergaan, zal de vloot, naar men verneemt, ingevolge last des Keizers weder in zee steken, en eerst na volbragte quarantaine van toezigt op volle zee naar Sebastopol wederkeeren. Twee transportschepen, met eene afdeeling zieken tot gemelde expeditie behoorende, die in het quarantaine hospitaal alhier zullen gebragt worden, zijn reeds op de reede van Odessa voor anker gekomen, en zes andere worden nog verwacht. — De Russische buitengewone gezant te Konstantinopel, graaf *Orloff*, was bij het vertrek der *Newa* voornemens, om zich op de oorlogskorvet *Pendarclia* naar Odessa in te schepen, alwaar hij ieder oogenblik verwacht wordt.

WEENEN, den 26sten Julij.

Hunne Majesteiten de Keizer en de Keizerin zijn gisteren van Schönbrunn naar Praag vertrokken.

Van den 28sten Julij.

Berigten uit Konstantinopel, van den 10den Julij, behelzen een omstandig verslag van groote manoeuvers, welke de Russische troepen in het kamp van Chunkiar-Iskelessi voor den Sultan verrigt hebben, en waarbij de gezanten van Oostenrijk, Rusland, Groot-Brittannien, Frankrijk en Pruissen, op uitnoodiging van Zijne Hoogheid zijn tegenwoordig geweest.

Den [illegible] Julij is [illegible] de Asiatische kust [illegible] hetwelk tot aandenken der aanwezigheid van de Russische troepen in den Bosphorus is opgerigt. Dit gedenkteeken bestaat uit een groot stuk rots, ter zwaarte van 30,000 pond. Op dit stuk rots zal de datum van het vertrek der Russische krijgsmagt uit den Bosphorus uitgebeiteld worden.

Bij gelegenheid dat het naamfeest des Keizers van Rusland, op den 7den Junij door de Russische krijgsmagt bij Konstantinopel gevierd is, hebben de 20 Russische oorlogschepen, in de baai van Bujukdere, des middags om 12 uur allen te gelijk, 31 kanonschoten gedaan, hetwelk de indrukmakende uitwerking van eenen zeeslag had. Op het bal, dat 's avonds in het Russische gezantschaps hôtel werd gegeven, was ook de groot-vizier op uitdrukkelijken last van den Sultan tegenwoordig, iets dat tot heden zonder voorbeeld was. Bij het souper stelde hij een dronk op gezondheid van den Keizer van Rusland in, welke de graaf *Orloff* met een toast ter eere van den Sultan beantwoordde.

Den 8sten Julij begaven zich de admiraals en generaals van de Russische krijgsmagt ter audientie bij den Sultan. De Groote Heer betuigde met zigtbare aandoening zijne erkentelijkheid, wegens de hulp hem door Rusland verleend.

Den 10den Julij heeft graaf *Orloff* zijn afscheidsgehoor bij den Sultan gehad.

STUTGART, den 28sten Julij.

Heden is er eene deputatie van Tubinger burgers alhier aangekomen, om hunnen afgevaardigde, *Paul Pfizer* (tot de oppositie behoorende) tot een bewijs van hoogachting en erkenning zijner pogingen een zilveren pokaal aan te bieden. De Tubinger dames hebben bij dit eergeschenk eenen fraaijen, geborduurden leuningstoel gevoegd.

NOORWEGEN.

Z. K. H. de Kroonprins van Zweden en Noorwegen bevindt zich tegenwoordig te Christiania. Den 19den Julij heeft de gansche vergadering der storthing zich bij den Prins begeven en Z. K. H. plegtig hare welkomstgroete gebragt.

LONDEN, den 31sten Julij.

Het rapport op de bill, betreffende de kerkvorming in Ierland, Maandag avond in het huis der lords ter tafel gelegd zijnde, is dien zelfden avond, na het maken aan eenige woordelijke verbeteringen, goedgekeurd.

en de derde lezing tegen gisteren avond aan de orde van den dag gesteld, als wanneer na eene korte discussie, en na de hertog *van Wellington* en eenige andere invloed hebbende oppositie-leden verklaard hadden, uit hoofde van de hooge noodzakelijkheid van stellige bepalingen ten opzigte dezer zaak, en van het vele goeds, hetwelk buiten alle tegenspraak in de tegenwoordige bill vervat was, hunne bijzondere gevoelens betrekkelijk zekere punten derzelve te zullen opofferen, ook deze derde lezing met 135 tegen 81 stemmen doorging.

In het logement de *City of London* is laatsleden Zaturdag, ter eere van de jongst behaalde overwinning door don *Pedro's* vlootvoogd *Napier* (een Engelschman van geboorte en onlangs nog in Engelsche zeedienst) op don *Miguels* vloot, door zeer aanzienlijke personen eene bijeenkomst gehouden, onder welke zich vooral vele leden van het huis der gemeenten bevonden, en in welke Z. K. H. de hertog *van Sussex* als voorzitter gefungeerd heeft. Onder meer andere resolutien is er tot eene inschrijving besloten en dadelijk geopend, om den held van den kant van het Britsche publiek een bewijs van deszelfs gevoelens van hoogachting en goedkeuring te geven. — In deze laatste dagen zijn overigens in deze hoofdstad, door tegenwind, geene latere berigten uit Lissabon ontvangen, maar worden dezelve elk oogenblik met ongeduld te gemoet gezien; intusschen twijfelt men niet of dezelve zullen voor de regtvaardige constitutionnele zaak allerbelangrijkst en tevens allergunstigst wezen.

BREDA, den 4den Augustus.

Heden morgen werd de godsdienstoefening hier op eene schrikverwekkende wijze gestoord, want nadat eerst de commandant dezer vesting uit de kerk was geroepen, zag men eensklaps, juist op het oogenblik, dat de predikant, de weleerwaarde heer *van Gogh* zijne leerrede eindigde, eerst de militairen en vervolgens de geheele verzamelde menigte de kerk uitstroomen, ik ook volgde deze beweging, zonder te weten wat er gaande was, terwijl van hier en ginds vrouwen met bleek bestorven aangezigten vroegen, wat er toch te doen was, zonder dat men haar konde bevredigen; en naauwelijks buiten de kerk gekomen, hoorde men, dat er brand was ontstaan in de bakkerij der militairen bij het Valkenberg, dan daar gekomen, vernam men, dat slechts de balken, die het toestel tot bomvrijmaking dezer bakkerij schoorden, aan het smeulen waren. Hoewel nu dit oogenschijnlijk geen gevaar aanduidde, is men toch tot twee uren bezig geweest om het vuur in zijn beginsel te smoren; terwijl wij ter dezer gelegenheid weder de activiteit der Bredasche brandspuitmeesteren en hunne gasten hebben mogen waarnemen, want in een oogenblik wa[illegible] welijks bekend was, of men bevond zich in staat, om bij de eerste uitbarsting der vlam, haar geweld tegen te gaan.

'sGRAVENHAGE, den 4den Augustus.

De voorgenomen reis der koninklijke familie naar het Loo is, naar men verzekert, uitgesteld of is daarvan geheel afgezien. Vooreerst zal dezelve ten minste geene plaats hebben.

Sints eenige dagen is hier niets omtrent de onderhandelingen te Londen bekend geworden. Het sluiten van een verdrag door onze regering met de vijf mogendheden, waarvan in Belgische bladen is gesproken, wordt betwijfeld, daar men zich alsdan wel zou beijveren, om den volke een zoo heugelijk berigt kenbaar te maken. Het schijnt veeleer, dat de hoop op eene spoedige schikking, die men bij de hervatting der onderhandelingen allerwege koesterde, min of meer verminderd is, als zijnde de conferentie wederom tot haren vorigen tragen gang teruggekeerd. Thans worden, hetgeen in de eerste zittingen niet het geval was, de Belgische gevolmagtigden tot de conferentien, die nu wederom bijna eene maand zonder uitkomst gehouden zijn, toegelaten. Een groot bezwaar moet steeds het geschilpunt van Luxemburg opleveren, waaromtrent de conferentie van onze regering moet hebben verlangd, dat zij bij den bondsdag en bij de agnaten van het huis van Nassau pogingen zoude aanwenden, om de toestemming tot de verdeeling van het groothertogdom te bekomen; of daaraan door de regering reeds voldaan is, is ons onbekend. « Intusschen, » lezen wij in een onzer bladen, « de tijd vliegt met snelle schreden voorbij; nog slechts twee maanden, en onze lastgebbers zullen op nieuw bijeenkomen; zullen het woorden des vredes zijn, waarmede men hun zal begroeten? of zal andermaal over eene nieuwe heffing door hen moeten worden gestemd? »

— Blijkens in de Rotterdamsche Courant voorkomende opgaven, zijn aldaar in de maand Julij geboren 213 kinderen, en overleden 1142 personen. Dit kan tot wederlegging strekken van de ongerijmde en overdrevene berigten, die in buitenlandsche bladen deswege voorkomen.

— Z. K. H. Prins *Karel* van Pruissen vertrekt heden wederom naar Berlijn.

— In de aanstaande zitting van de Staten-Generaal zullen, naar men verneemt, belangrijke wijzigingen in het wetboek van koophandel aan dezelve aangeboden, alsmede de geheele toepassing van het kadaster voorgedragen worden.

AMSTERDAM, den 4den Augustus.

Beurs-berigten van den 2den Augustus.

Niettegenstaande de laatste Engelsche koersen weinig verandering in publieke fondsen medebrengen, was onze beurs toch niet verflaauwd en blijven voornamelijk onze binnenlandsche fondsen het voorwerp van speculatie.

Nieuws was er hoegenaamd niets; de politiek levert voor het oogenblik weinig belangrijks op; de berigten van Portugal blijven gunstig voor don *Pedro*. De Oostersche zaken zijn geschikt; de Belgische kwestie zal geschikt worden, en indien er geene nieuwe gebeurtenissen voorvallen, zal de politieke werkkring zeer onbeduidend worden; dit gevoel van rust werkt op alle beurzen van Europa zeer gunstig op de prijzen der fondsen en mag als hoofdoorzaak der niet onaanzienlijke rijzing aangezien worden.

Zie hier de beurs-variatien:

Integralen $49\frac{15}{16}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{3}{4}$, $\frac{7}{8}$ gebleven; er zijn geene genoegzame commissien geweest, anders zou de prijs derzelven zich hooger gesteld hebben; 5 pCt. $94\frac{1}{8}$, 94, $93\frac{15}{16}$, $\frac{7}{8}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{15}{16}$ gebleven met geen grooten handel; kansbiljetten $23\frac{5}{8}$, $\frac{9}{16}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{9}{16}$; restanten $1\frac{23}{64}$ gedaan.

Voor Duitsche rekening wordt gedurig sijndicaat aangekocht: oude $88\frac{5}{8}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$ gebleven; nieuwe 72, $71\frac{7}{8}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{7}{8}$ gebleven met koopers; schatkistbiljetten $101\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$; oorlogslasten $99\frac{1}{2}$ en vrijwillige negotiatie $102\frac{1}{4}$.

Voor handelmaatschappij waren koopers à 94 en $94\frac{1}{8}$.

De handel in Spaansche fondsen was lusteloos; er bleven gedurig veel verkoopers; 5 pCt. perpetuelen $69\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, 69, $68\frac{7}{8}$, 69 gebleven; in 3 pCt. perpetuelen zijn kleine partijen à $44\frac{5}{8}$ en $\frac{3}{4}$ omgezet; uitgestelde $13\frac{7}{8}$ à 14 pCt; obligatien cortes 16 en $16\frac{1}{8}$ betaald; oude Napels in kleine posten à 84 pCt. verhandeld; ook in Fransche 3 pCt. zijn kleine posten à $77\frac{3}{4}$ en $\frac{7}{8}$ gedaan.

De vraag voor Russische fondsen blijft aanhouden en de prijzen derzelve souteneeren zich vrij willig; oude Russen 101; nieuwe $101\frac{3}{8}$ gedaan; voor Russen van 1833 blijven koopers voor binnenlandsche rekening, en à $91\frac{7}{8}$ zijn wederom posten omgezet; roebels $68\frac{5}{8}$ à $\frac{3}{4}$.

Duitsche fondsen zijn in kleine partijen gedaan; 2 pCt. metalliken $92\frac{7}{8}$ à 93; $2\frac{1}{2}$ pCt. metalliken 51; Pruissische loten à 91 *f* te placeren.

Grieksche fondsen prijshoudend: 500 pond $31\frac{1}{4}$, 300 pond $31\frac{5}{8}$, 200 pond $32\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, 100 pond $31\frac{1}{2}$; Columbianen iets flaauwer; kleine, 2de ligting, 21, groote $19\frac{1}{2}$, $\frac{3}{4}$, groote 1ste ligting $16\frac{1}{4}$. In Brazilianen geen handel.

Beurs van den 3den Augustus.

De beurs vervolgt den weg der rijzing; heden toonden zich wederom commissien in $2\frac{1}{2}$ pCt. voor Engelsche rekening en wij sloten zeer willig; het is allerbelangrijkst wat te Londen van onze $2\frac{1}{2}$ en 5 pCt. aangekocht wordt, en zelfs tot de nu verhoogde prijzen, geschieden dagelijks inkoopen.

De prijzen waren als volgt: integralen $49\frac{15}{16}$, $\frac{7}{8}$, 50, $50\frac{1}{8}$, $\frac{1}{16}$ gedaan en biedend met veel commissie, zoo als vooraf gemeld is; 5 pCt. $93\frac{3}{4}$, 94, $94\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{5}{16}$ gebleven; restanten $1\frac{47}{128}$; kansbiljetten $23\frac{5}{8}$, $\frac{11}{16}$, $\frac{3}{4}$ in groote posten gedaan; ook sijndicaat bleef niet terug; oude $88\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{3}{4}$, 89 betaald, bleef $88\frac{7}{8}$; nieuwe 72, $72\frac{1}{8}$, $\frac{1}{4}$ gedaan, de meeste handel was in $2\frac{1}{2}$ pCt.

Van vreemde fondsen is weinig te berigten. Russische en Duitsche hebben niet gevarieerd; Spaansche iets meer geoffereerd; 5 pCt. Perpetuelen 68, $\frac{15}{16}$, $\frac{5}{8}$, $\frac{13}{16}$ gebleven; 3 pCt. $44\frac{1}{4}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$, 44; $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{3}{8}$ gebleven, met verkoopers; ook voor uitgestelde toonden zich verkoopers à $13\frac{3}{4}$ pCt.

Effecten-Societeit van den 4den dezer.

De handel in onze $2\frac{1}{2}$ pCt. was heden wederom zeer belangrijk voor Engelsche rekening, en de prijzen blijven zeer gewild. Van Londen van jongstleden Woensdag komen integralen $49\frac{3}{4}$ en 5 pCt. $49\frac{3}{4}$ af. In Portugeesche obligatien was veel variatie; te Londen is die 10 en 15 pCt. geweest, naar mate gunstige of ongunstige berigten van don *Pedro's* expeditie ingekomen zijn.

Er was een gerucht te Londen, dat de generaal *Bourmont* zich van het miguellistische leger had verwijderd.

Tot volgende prijzen is gedaan:

Integralen $50\frac{3}{16}$, $\frac{1}{4}$, $\frac{5}{16}$, $\frac{3}{8}$, $\frac{7}{16}$ met veel handel, 5 pCt. $94\frac{3}{8}$, $\frac{1}{2}$, kansbiljetten $23\frac{3}{4}$, $\frac{13}{16}$, $\frac{7}{8}$; in vreemde fondsen geen variatie.

Spaansche wederom slapper; 5 pCt. perpetuelen $68\frac{1}{4}$, $\frac{1}{8}$, $\frac{1}{2}$; 3 pCt. 44, $43\frac{3}{4}$ gedaan.

Mengelwerk.

De propaganda.

Toen in de zestiende eeuw het grondgebied der pauselijke heerschappij zeer aanmerkelijk in *Europa* werd ingekort, bemoeide men er zich aan het hof van den Heiligen Vader ernstig mede, om in andere gewesten zoo veel mogelijk vergoed te krijgen, wat hetzelve in ons werelddeel verloren had. Deze hagchelijke en veelbeduidende ondernemingen der

Pausen, ter vergrooting van den roem en luister des Heiligen stoels, door de uitzetting van de palen der christenkerk in andere wereldoorden, ondervonden echter in die eeuw zeer veel tegenstand. Die ondernemingen werden ook zelden met beleid aangevangen, met voorzigtigheid doorgezet, of met genoegzame volharding ondersteund. In de volgende zeventiende eeuw werden dezelve met nieuwen ijver hervat en misten ook niet de bedoelde vruchten voort te brengen. De waggelende grootheid des Heiligen troons ontving daardoor nieuwe sterkte en vastheid. De ontginner van dezen Heiligen arbeid was Paus GREGORIUS XV. Deze stichtte tot dat einde, op raad van zijnen biechtvader NARINI, in het jaar 1622, te *Rome*, de beroemde *congregatio de propaganda fide*, dat is: *vereeniging ter voorplanting des geloofs*, en begiftigde haar met groote inkomsten. Deze congregratie bestond, volgens de oorspronkelijke bulle van GREGORIUS XV, voorhanden in het *Bullarium Romanum tom. III p. 472 edit. Luxemburg*, uit dertien kardinalen, twee priesters, éénen monnik en éénen geheimschrijver (1). Deze vereeniging is verordend, om de roomsche godsdienst voort te planten en vervolgens voor verval te bewaren in alle streken en oorden der wereld. Hare bezittingen en rijkdommen zijn, op eene ontzettende wijze, vermeerderd en uitgezet door de vrijgevigheid van Paus URBANUS VIII en de geschenken van een onnoemelijk getal gevers en begiftigsters. Hare inkomsten zijn volkomen toereikende, om de kostbaarste ondernemingen te ontginnen en de uitgebreidste plannen te verwezenlijken. Zij vaardigt, tot bereiking harer oogmerken, een verbazend aantal zendelingen naar de uiterste hoeken der wereld af; bezorgt onderscheidene werken, om den zendeling het aanleeren der moeijelijkste talen en tongval len gemakkelijk te maken. De heilige schriften en alle nuttige werken, ter ontvouwing der roomsche belijdenis, doet zij in alle talen opstellen, met de bijzondere karakters van iedere natie drukken en naar de daar voor bestemde plaatsen verzenden. Zij heeft kweekscholen, waarin jongelingen, welke zich tot het zendeling-werk aangorden, ter opleiding voor dit moeijelijk werk, onderhouden en opgevoed worden. Zij heeft huizen gesticht tot opleiding van Heidensche kinderen, die jaarlijks naar *Rome* worden opgezonden, ten einde, na hunne wederkomst in hun Vaderland, tot onderwijzers van hunne nog onmondige landgenooten te strekken. Daarenboven hebben liefderijke gestichten aan deze *congregratie* haar aanwezen te danken gehad, waarin opgenomen en verpleegd worden de zoodanigen, welke met ballingschap of andere jammeren gefolterd worden wegens hunne onoverwinnelijke gehechtheid aan de roomsche godsdienst, en hunnen ijver in het handhaven van des Pausen gezag. De leden hebben hunne bijeenkomsten in een paleis, welks inwendige pracht en luister en uitwendige overheerlijke ligging aanwijst, dat aldaar zaken behandeld worden, die op de hoogste belangen des menschdoms de naauwste betrekking hebben. Aan de zijde van deze beroemde inrigting verhief zich ten jare 1627 eene nieuwe, minder in 't oogloopend, dan inderdaad even achtbaar. Zij had ten titel: *collegium of seminarium pro fide propaganda*, dat is: *kweekschool voor de voortplanting des geloofs*.

Zij had tot haar voornaam oogmerk het onderwijs en de opvoeding der zulken, welke buiten 's lands in den gehoopten oogst van het zendelingwerk zouden uitgesloten worden. Zij werden daar toegerust met de noodige taalkunde en wetenschappelijke kennis, om hen voorspoedig in dit moeijelijke werk te doen slagen. Deze inrigting was hare geboorte verschuldigd aan den godsdienst-ijver en de mildadigheid van JOANNES BAPTIST VILES, eenen Spaanschen edelman. Deze, welke zich aan het hof van *Rome* ontbield, bood den Paus, zeer edelmoedig, tot voornoemd lofwaardig einde, zijne uitgebreide bezittingen en zijn heerlijk paleis aan. Zijne liefdadigheid heeft inzonderheid vele navolging in *Frankrijk* gevonden. De zorg en het bestuur over deze kweekschool werd eerst door den toen levenden Paus URBANUS VIII opgedragen aan de drie kanunniken der drie patriarchale kerken; maar kwam naderhand ten laste van de leden der *congregatio de propaganda fide*, door GREGORIUS XV opgerigt. Gelijk er uit *Frankrijk* zeer veel kwaads, zoo is er ook zeer veel goeds voor de belangen der menschheid uit voortgekomen, en daaronder, gelijk ik reeds begon te zeggen, godsdienstige stichtingen tot verbreiding des christelijken geloofs. In den jare 1663 werd, op koninklijk gezag, opgerigt de *congregatie der priesters voor de buitenlandsche zendingen*. Bijna tegelijkertijd rigteden eenige Fransche bisschoppen en andere kerkelijke personen *de Parijsche kweekschool voor zendingen tot vreemde volken* op. Beide inrigtingen hadden ten doel, om der zoodanigen opvoeding te behartigen, welke het evangelie onder de heidenen zouden verkondigen. Uit deze congregatie en kweekschool zendt men nog arbeiders af in den wijngaard des heeren (2) naar *Si-am*, *Tonquin*, *Cochinina* en *Perzien*, alsmede zendelingen naar eenige Aziatische volken. De priesters van de buitenlandsche zendingen worden in *Frankrijk Messieurs des Missions Etrangères* genoemd. Staande deze eeuw, werd er in *Frankrijk* nog eene andere godsdienstige instelling tot stand gebragt.

Deze *propaganda's* (voortplantingen) kunnen wij dus *geestelijke* noemen of liever *kerkelijke*, omdat door dezelve niet alleen voor de *geestelijke* aangelegenheden der Heidenen, maar ook voor de *kerkelijke* voorregten van bisschoppen, priesters, monniken en nonnen gezorgd wordt.

Nevens deze, of grootendeels *tegen over* deze, staat eene *wereldlijke* of liever *staatkundige propaganda*. Deze *propaganda* werd insgelijks in *Frankrijk* opgerigt, voornamelijk in het laatst der vorige eeuw. Zij heeft ten doel, om de leer van *vrijheid*, *gelijkheid* en *broederschap* allerwege, vooral in ons werelddeel, voort te planten. Aan het hoofd van deze *propaganda* staat thans de weleer beroemde, thans, helaas! zoo beruchte LAFAYETTE. In de eerste tijden der Fransche omwenteling baande zij den weg voor den voorspoed der Fransche wapenen. Onder NAPOLEON sluimerde zij. Onder LODEWYK XVIII begon zij wakker te worden. KAREL X joeg haar in de wapenen en vereenigde hare hulptroepen, om geduchte aanvallen te kunnen doen op de rust, orde en veiligheid der maatschappij. Aan haar moeten dan ook geweten worden de uitbarstingen van alle die staatkundige woelingen, welke in de meeste landen van *Europa* plaats hebben, en, wie weet? waar nog plaats zullen grijpen. Deze omwentelingszucht is de ware Hijdra van onze dagen. Zij is niet, gelijk de Hijdra der ouden, een enkel, maar een duizendvoudig wezen. Zij houdt zich niet op, gelijk de Hijdra van vroegere tijden, in ééne plaats, maar zij schijnt allerwege aanwezig te zijn. Zij heeft geene zeven hoofden, gelijk de oude Hijdra, maar is een veelhoofdig monster. In de plaats van één afgehouwen hoofd komt niet één, maar komen vele nieuwe hoofden ten voorschijn. Eén Hercules is tegen deze nieuwe Hijdra niet opgewassen, maar in iederen staat wordt een afstammeling van dien held vereischt, zal de Europische maatschappij op nieuw tot bestendige rust komen. Dit hedendaagsch monster kan niet, gelijk het oude, gedood worden. De rust, die hetzelve nemen moet, kan geene natuurlijke, maar moet een zedelijke dood zijn. Die rust moet echter geen bedriegelijke schijnslaap worden. Want in denzelven zouden er meer onttroonde KAREL's X en don PEDRO's komen, dan er in onze dagen omdoolen. Deze Hijdra kan met geene toovermiddelen bezworen worden: maar het ijzer, waarmede haar onlosmakelijke ketens kunnen worden aangeklonken, thans heet zijnde, dient nu gesmeed te worden. Zoo zullen wij niet op den krater van eenen schijnbaar uitgebranden vuurberg ons nederzetten, en de rust, die volgen zal, zal [illegible] heid daarin, waarin de Voorzienigheid [illegible] Zijt dan, o Vorsten! Herculessen, niet in geweld (laat dit middel aan de oudheid over) maar in menschelijkheid. Handelt, zoo veel mogelijk, in 't openbaar, rond en regtvaardig! Onderdrukt alle geheime congregatien, die het volk schichtig maken. Zijt niet al te zeer verkleefd aan oude wetten, instellingen, gewoonten en gebruiken, die in strijd zijn met den geest des tijds! Waakt tegen die oververlichting, welke nog tot leus heeft de veelal kwalijk begrepen woorden: *vrijheid*, *gelijkheid* en *broederschap!* Maar zijt ook niet bang voor deze woorden! Verstaat, wat dezelve in eenen gezonden zin beduiden, en laten zij uwe voorstellen en handelingen wijzigen, nadat gij dezelve goed begrepen hebt! Zoo zorgt gij voor u zelven, voor uwe betrekkingen, voor de burgers van uwen staat. Zoo zult gij vaders van uwe volken worden! — Bij deze *propaganda's* komt eindelijk nog *eene derde* van Engelschen oorsprong. Deze *propaganda* wordt oogenschijnlijk alleen behartigd door de heeren PONSONBY en STRATFORD CANNING. Lord PONSONBY zorgde in *Belgie*, dat aldaar de voor *Engeland* voordeelige revolutie haar volle beslag bekwam; of hij thans eene revolutie in *Konstantinopel* [illegible] ter trachten te bedwingen, zal de tijd [illegible] CANNING aldaar zijne kortstondige [illegible] *Madrid* kwaad zaad zoeken uit te strooijen tusschen den Koning en zijne ministers; welke bedoeling, volgens de geruchten, mislukt zou wezen. Hoe dit zij; het is blijkbaar, dat deze *propaganda* of de revolutien, die voor *Engeland* voordeelig zijn, uitlokt, of de reeds uitgebrokene onder hare bescherming neemt en bestuurt, of oneenigheid tusschen den Vorst en zijne ministers, of verschil van gevoelen tusschen deze laatste tracht te verwekken, ten einde *Engeland* alzoo in troebel water zou kunnen visschen. Wat zullen de mogendheden tegen deze doorluchtige propaganda's vermogen? De mogendheden behooren *Engeland* te doen gevoelen, dat men zulke gevaarlijke wezens niet langer mag dulden; en indien zij onbeschaamd genoeg zijn, om zich op nieuw te vertoonen, men dezelve als de allergevaarlijkste spionnen voor eenen algemeenen krijgsraad behoort te brengen en een streng vonnis te doen ondergaan.

Inconsequentie en naäperij.

Een zeker voornaam geneesheer beweert, dat er menschen zijn, die

---

(1) Dit zelfde getal vindt man ook bij URBANUS CERYI in zijn *Etat présent de l'Eglise Romaine*, pag. 259 — JAC. AIJMON doet in zijn *Tableau de la cour de Rome*, part. III pag. 279, deze congregatie bestaan uit achttien kardinalen, éénen van des pausen geheimschrijvers, éénen apostolischen protonotarius, éénen referendarius, en éénen van de bijzitters en geheimschrijvers der Inquisitie.

(2) Te weten apostolische vicarissen.

alle zeven jaren veranderen. Is dit zoo, dan behoeven wij ons niet te verwonderen, sommige lieden dikwerf, na verloop van eenigen tijd, het tegenovergestelde van redelijk, verstandig, moedig, enz. te zien worden; dan laat het zich gemakkelijk verklaren, dat men onder de menschenkinderen er velen vindt, die heden verwerpen, wat zij morgen hoog vereeren; die heden met dankbaarheid bezield zijn over hetgeen zij volop mogen genieten, en morgen klagen, dat het hun nog aan zoo veel ontbreekt; die heden met eenen heldengeest bezield zijn, genoegzaam toereikend, om eenen tienmaal sterkeren vijand te weêrstaan, en morgen, als er zich iemand van gelijke sterkte opdoet, het hazenpad kiezen, of, zoo als het spreekwoord zegt, in hunne schulp kruipen. Dan wordt het ons met zonneklare helderheid duidelijk, waarom onze gewezene stiefbroeders, de anders zoo hoog verlichte, hoog beschaafde en hoog consequente Franschen, van tijd tot tijd, eene opmerkenswaardige veranderingszucht in hun karakter doen zien, welke ons, zonder de opmerking van den voornoemden geneesheer, ten eenenmale onbegrijpelijk zou voorkomen, eene veranderingzucht, die ons van zelve tot de uitspraak van een veroordeelend vonnis over hen zou moeten leiden, en in verontwaardiging moeten doen uitroepen: dwazen! gij verdient de zegeningen des hemels niet, die nog op u nederdalen! Nu echter zijn genoemde lieden met allen, die hen volgen, geheel onschuldig, en waarlijk beklagenswaardige wezens, omdat eene natuurlijke voorbeschikking hen, na verloop van eenige jaren, als het ware noodzaakt aan die veranderingszucht den ruimen teugel te vieren. Duidt het hun dus niet ten kwade, strenge zedemeesters van onzen tijd! die uwen scherpzienden blikken niets laat ontglippen, dat dezelfde lieden, die, nog niet lang geleden, aan alle despoten den dood zwoeren en geene andere Godheid vereerden dan die van het heil- en vreugde-bevorderende ultra liberalismus; die KAREL X met al zijne nakomelingen wegjoegen, omdat hij, op raad zijner verkeerde raadgevers, hunne vrijheid van denken en schrijven op eens aan onlosmakelijke ketenen wilde boeijen, en eenen nieuwen burger Koning in zijne plaats uitriepen, met den roeper der alles overschreeuwende volksonvereeniteit: dat die zelfde lieden er thans hunne hoogste zielevreugde in vinden, een standbeeld opgerigt te zien, voor een der grootste dwingelanden, die de negentiende eeuw tot hiertoe heeft opgeleverd; die alle Franschen als zijne onderdanen beschouwde, en, hoezeer hunne ijdele gloriezucht op alle mogelijke wijze prikkelende, en *Frankrijk* tot den hoogsten trap van wapenroem opvoerende, zich nooit ontzag, om duizende menschenlevens in de waagschaal te stellen, ja, des noods, op te offeren, als het de bereiking zijner heerschzuchtige plannen gold; die, in één woord, over de maatschappelijke en zedelijke vrijheid zijner hem, schier als Godheid aanbiddende, Franschen, naar welgevallen beschikte en voor zijnen ijzeren schepter alles deed bukken.

Kunnen diezelfde veranderingzuchtige lieden het nu helpen, dat zij aan den leiband hunner natuurlijke voorbeschikking voorthuppelen, en zoo geheel tegenstrijdig met hunne, nog kort geledene, gevoelens en handelingen te werk gaan? Is het hun niet van harte te vergeven, dat zij als met blindheid geslagen zijn, bij de uitbundige blijdschap, die zij aan den dag leggen over de oprigting van NAPOLEONS standbeeld op de plaats *Vendome*? Waarom hen dan bespot of van schaamtelooze ongelijkvormigheid openlijk voor de regtbank der gezonde rede aangeklaagd?! Franschen zullen en moeten immers altijd Franschen blijven, even als hunne Belgische buren, om in alles gelijken tred met hen te houden, hen, zoo veel mogelijk, behooren te blijven naäpen. Dat laatstgenoemden zich hierop meesterlijk verstaan, hebben de laatste jaren glorierijk genoeg bewezen; en dat zij daarmede nog loffelijk voortgaan, zagen wij, met genoegen, uit een der jongste Belgische dagbladen, waarin ons wordt medegedeeld, dat de commissarissen van het Brusselsche Museum het in hunne hooge wijsheid pligtmatig gekeurd hebben, om eene schilderij, door een' Belgischen schilder vervaardigd, en die ten wezenlijk sieraad van gezegd Museum verstrekte, voorstellende de beeldtenis van Koning WILLEM I, te doen wegnemen en daarvoor in de plaats op te hangen NAPOLEON, wiens portret, eenigen geruimen tijd in een' hoek van den zolder had gestaan.

Men moge den Belgischen kunstmecenen te gemoet voeren, dat zij door het af- en wegnemen van het eerstgenoemde portret en het daarvoor in plaats stellen van NAPOLEONS afbeeldsel, geheel en al schijnen vergeten te zijn, dat *Brussel*, gedurende de regering van den laatste, en bij zijnen val, slechts zestig duizend inwoners telde, en dat getal, onder de regering van Koning WILLEM, tot honderd duizend is aangegroeid; dat, ten tijde van NAPOLEON, op de zelfde plaats, wáár, onder Koning WILLEM, de prachtigste gebouwen zijn opgerigt, gras groeide; dat *Brussel* nimmer hooger trap van welvaart en maatschappelijke vrijheid gekend heeft dan onder Koning WILLEMS bestuur: dat alles zal gezegde heeren, benevens al hunne medeäpen, geenszins beletten, om daarop te antwoorden: *Parijs* heeft den grooten NAPOLEON een standbeeld opgerigt, *Brussel* is het tweede *Parijs*: ergo behoort *Brussel* het voorbeeld van *Parijs* ook hierin, zoo veel mogelijk, na te volgen!

Edele gevolgtrekking, die dan ook aanvankelijk reeds de heilrijkste uitkomsten heeft opgeleverd! Door dat naäpen mogen de Belgen zich over eene revolutie verheugen, in vele opzigten gelijkstaande met de Fransche; over het bezit van eenen Koning, even als die der Franschen, van achter de barikaden te voorschijn gekomen; over het aanzijn eener representanten-kamer, die in woeligheid, oproerigheid en partijzucht nagenoeg gelijk staat met die der Franschen; over het nut eener teugellooze drukpersvrijheid, die hun, even als den Franschen, gedurige gelegenheid aanbiedt, om hun gouvernement te bespotten en te verguizen; over het erkennen eener volksoevereiniteit, die in hun rijk, even als in dat der Franschen, van tijd tot tijd, de zonderlingste klugtspelen opwerpt, schoon wel eens in tragedische ontknoopingen eindigende; over een zedelijk maten- en gewigtenstelsel, dat, even als in *Frankrijk*, duizende hectoliters losbandigheden en ongeregeldheden uitstort, en centenaars van onbevredigbaarheid op hunne schouderen gelegd heeft; kortom over alles, wat de naäperij van wispelturige, zich zelven, om des karakters wille, altijd ongelijk blijvende, lieden, voortdurend moet te weeg brengen.

En wat kunnen wij hierbij beter voegen ter regtvaardiging der eenmaal aan het hollen geraakt zijnde Belgische volgzucht, dan den, op geschiedenis en ervaring gegronden uitroep: Belgen zullen altijd Belgen blijven!

Heden is op den Huize KEPPEL zeer voorspoedig van eene welgeschapene DOCHTER bevallen, de Hoog Wel Geboren Vrouwe *BARONNESSE VAN PALLANDT*, geboren *BARONNESSE TORCK*.

KEPPEL, den 2den Augustus 1833.

---

† † † BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der STAD *ARNHEM*, maken hiermede bekend, dat de KERMIS, zullende invallen den 26sten Augustus 1833, dit jaar binnen gemelde Stad *niet* zal gehouden worden.

---

† † † BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der STAD *NYMEGEN* Maken hiermede bekend, dat de KERMIS of JAARMARKT, ook dit jaar, om dezelfde reden, als in het vorige, alhier niet zal gehouden worden.

Nijmegen, den 23sten Julij 1833.

---

§ § § BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der STAD *ZUTPHEN* brengen hiermede ter kennis, dat, in den loop van dezen jare, de GEWONE KERMIS ter gezegder stede niet zal plaats hebben.

Gedaan ten Raadhuize den 31sten Julij 1833.

De Burgemeester,
P. J. SWAVING.

VERKOOP
VAN
UITERWAARDEN.

G. VAN DER HEYDEN, Notaris te *Ravenstein*, is voornemens om op Vrijdag den 16den Augustus 1833, 's morgens om 10 uren, in het Logement *de Keurvorst van de Paltz*, te *Ravenstein*, provisioneel, en 3 weken later, ter zelver uur en plaats, finaal in het openbaar te verkoopen:

30 Bunders, 55 Roeden en 20 Ellen, kadastrale maat, puik UITERWAARDEN, waaronder 1 Bunder, 29 Roeden en 20 Ellen RYSWAARD en het overige allerbest HOOILAND, liggende onder *Appeltern*, Provincie *Gelderland*, aan de rivier *de Maze*, sub sectie C Nos. 194, 195, 196 en 204 van het kadaster.

Deze Uiterwaarden circa op de helft af, heimbaar zijnde, zullen in 2 perceelen en in massa worden geveild; kunnende het jaarlijksch provenu er van, na aftrek van alle kosten en lasten, op circa *f* 1500.00 worden gerekend.

De verkoops-voorwaarden, zoo mede de figurative kaart, zullen 8 dagen voor den inzet bij voornoemden Notaris ter visie liggen, bij welken intusschen ook nadere informatien, mits *brieven franko*, te bekomen zijn; terwijl men zich tot aanwijzing kan vervoegen bij den Bewaardsman *HENDk. HOUTKAMP*, te *Appeltern*.

---

† † † Er zal publiek worden verkocht: eene goed beklante SMEDERY, met HUIS en 80 Roeden TUIN- en BOUWLAND, gelegen in het dorp *Groessen*, behoorende tot den Boedel van *G. SCHEERDER*, en zulks in 2 veilingen, respectivelijk op Vrijdagen den 9den en 23sten Augustus 1833, telkens des voormiddags om 10 uren, ten huize van *E. VAN LEUVEN*, te *Groessen*.

Bij de laatste veiling zullen de SMIDSGEREEDSCHAPPEN afzonderlijk worden verkocht.

Nader onderrigt is te bekomen bij den Notaris *PLIESTER*, te *Zevenaar*.

---

† † † UIT DE HAND TE KOOP: twee fraaije PAAUWEN, zijnde Hanen.

Adres bij den Kastelein in de *Nagtegaal*, *KLAAS BOLDER*, te *Didam*.

*** De Boekverkooper *S. DE VISSER*, in *'s Gravenhage*, heeft ter perse gelegd, en zal binnen weinige weken uitgeven, een stukje, getiteld:

AAN JONGELINGEN VAN EENE BESCHAAFDE OPVOEDING, door *N. MESSCHAERT*. Met eene *voorrede*, bevattende eene korte *levensschets* door den *Hoogleeraar AM. DES AMORIE VAN DER HOEVEN*.

Gewis zal dit stukje aan vele vrienden en vereerders van den voor zijne gemeente- de wetenschappen en letteren zoowel als voor zijne betrekkingen en vrienden te vroeg ontslapenen schrijver, welkom zijn, als kunnende niet alleen als een' wijzen gids voor jongelingen aangeprezen, maar als eene *Gedachtenis* van den overledenen bewaard worden, terwijl het als zoodanig door de pen der vriendschap van den Hoogleeraar *VAN DER HOEVEN* eene dubbele waarde heeft verkregen.

De prijs van dit stukje zal ruim een gulden beloopen; terwijl men hetzelve, om 't terstond bij *de uitgave* te ontvangen in alle voorname Boekwinkels van heden af bestellen kan.

Te ARNHEM, bij C. A. THIEME, Boekdrukker.